

Samenaankoop matrassen en beschermhoezen
Controle van grondwater
Handelspraktijken
Decretale aanpassingen
DeCeder, huis in de kijker

Afgiftekantoor:
9820 Merelbeke Centrum
nr. P2A6224
VU + afzendadres:
Joris Breugelmans
Bergstraat 16
9820 Merelbeke

BELGIË - BELGIQUE
P.B.

Merelbeke 1
3/2392

diversiteit

veiligheid

duurzaamheid

gezondheid

avontuur

HUIS WERK

MAGAZINE OVER JEUGDVERBLIJFCENTRA
driemaandelijks magazine - jaargang 8 - nummer 29
januari - februari - maart 2013

Centrum voor Jeugdtoerisme ^{vzw}

Dossier NOODSITUATIES

Huiswerk is een publicatie van CJT - meer info op www.cjt.be

INHOUDSTAFEL

- 2 **Editoriaal**
- 3 **Dossier NOODSITUATIES**
- 4 **Wegwijs in noodsituaties**
- 6 **Een noodsituatie onder de loep**
- 9 **Het intern nood- en interventieplan**
- 11 **Crisiscommunicatie**
- 13 **Samenaankoop**
- 14 **Huis in de kijker**
- 16 **CJT Ondersteuning ... laat je stem horen**
- 17 **Vraag het aan ... CJT Ondersteuning**
- 18 **Nieuwsflash**
- 19 **Vooruitblik HuisWerk 30**
- 20 **Agenda**

Centrum voor Jeugdtoerisme vzw

CJT Ondersteuning maakt deel uit van Centrum voor Jeugdtoerisme vzw (CJT), net zoals CJT Boekingscentrale en CJT Verblijfcentra. Met deze drie actiedomeinen wil CJT gepaste verblijfsmogelijkheden aanbieden aan jeugd in groepsverband.

Particulieren of verenigingen die een gebouw of terrein verhuren of willen verhuren aan jeugdgroepen, kunnen bij CJT Ondersteuning terecht. Zij krijgen **advies, vorming en begeleiding** omtrent erkenning, subsidies en alles wat komt kijken bij het uitbaten van een jeugdverblijf. CJT Ondersteuning verspreidt **informatie** via het tijdschrift HuisWerk en de website www.cjt.be. De website www.jeugdverblijven.be bevat ongeveer 600 jeugdverblijfcentra en wordt onderhouden door CJT. Daarnaast verdedigt CJT Ondersteuning de **belangen van de sector** bij de overheid en andere instanties. Dit gebeurt door vertegenwoordigingswerk bij o.a. Toerisme Vlaanderen, de Afdeling Jeugd en de provincies.

EDITORIAAL

Bij het begin van het nieuwe jaar wensen we iedereen graag een gelukkig en gezond 2013. Een jaar waarin al je wensen en dromen mogen uitkomen.

Met CJT Ondersteuning zetten we in 2013 onze huidige werking in grote lijnen verder, maar dit jaar krijgt onze communicatie extra aandacht. HuisWerk blijft het vlaggenschip en je ontvangt het nog steeds om de drie maanden. Enkel hebben we de lay-out wat heropgefrist, dat merk je ongetwijfeld tijdens het bladeren in dit nummer.

Belangrijker is dat we je in tussentijd ook op de hoogte zullen houden via een digitale nieuwsbrief. Zo kunnen we niet alleen korter op de bal spelen, maar kunnen we ook vlotter de link leggen met de achtergrondinformatie, beschikbaar op www.cjt.be/ondersteuning. Voor jeugdverblijfcentra sturen we dit op naar de verantwoordelijke algemene communicatie, zoals door jezelf aangeduid in de databank van www.jeugdverblijven.be. Voor kampeercentra halen we de gegevens van de website www.opkamp.be.

**“Naast HuisWerk
komt er nu ook een digitale nieuwsbrief.”**

Ook rond het bepalen van vormingsthema's en in ons vertegenwoordigingswerk zullen we verder de interactieve toer op gaan. Je hoort er de komende weken en maanden beslist meer van.

Naar de orde van de dag ten slotte. In dit HuisWerknummer hebben we een dossier uitgeschreven waarvan we hopen dat je het in de praktijk nooit hoeft toe te passen, nl. omgaan met noodsituaties. Het loont echter wel de moeite om er voorbereid op te zijn. Daarnaast brachten we een bezoekje aan DeCeder in Deinze en zorgen we er voor dat je opnieuw mee bent met de laatste weetjes op het vlak van jeugdtoerisme.

Veel leesplezier!

Frederik Vercammen

COLOFON

VASTE MEDEWERKERS

Luc De Coninck
Maarten Dekoninck
Peter Landsheere
Anne Marie Laureys
Erwin Stessens
Piet Termont
Frederik Vercammen
Dora Wagemans

WERKTEN NOG MEE AAN DIT NUMMER

Karel De Decker

VORMGEVING

IO - Els De Pauw

COVERFOTO

Drieboomkensberg

DRUK

Nevelland, Nevele

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Joris Breugelmanns
Bergstraat 16
9820 Merelbeke

REDACTIEADRES

Bergstraat 16
9820 Merelbeke
Tel.: 09/210.57.75
Fax: 09/210.57.80
E-mail: huiswerk@cjt.be

HuisWerk is een publicatie van Centrum voor Jeugdtoerisme vzw, met steun van de Vlaamse overheid.

HuisWerk werd gedrukt op gerecycleerd chloorvrij papier.

Over noodplanning en crisiscommunicatie

DOSSIER OMGAAN MET NOODSITUATIES

Overnachten in een jeugdverblijf of op een kampeerterrein is voor veel jongeren een hoogtepunt in het jaar. Het is een unieke gebeurtenis gekleurd door vrienden en plezier. Iets om naar uit te kijken en positieve herinneringen aan over te houden. Noodsituaties staan echter niet in het script en toch kunnen ze voorvallen, vaak nog eens met gratis media-aandacht erbovenop. Hoe moet er dan gehandeld worden om de noodsituatie op te lossen of de gevolgen ervan te beperken?

In dit dossier geven we meer toelichting bij de werking van de hulpdiensten en de taakverdeling tussen groep en uitbater. Ook staan we even stil bij enkele aspecten van crisiscommunicatie.

Wegwijs in noodsituaties

WAT IS EEN NOODSITUATIE?

Een noodsituatie definiëren is niet eenvoudig. Veel hangt af van de beleving. Een noodsituatie voor een kind is misschien geen noodsituatie voor een uitbater. En een noodsituatie voor een uitbater is misschien geen noodsituatie voor de overheid.

Om het dossier af te bakenen, definiëren we een noodsituatie als volgt: een noodsituatie is een onvoorspelbare bedreiging van externe (overstroming, bosbrand, gaslek ...) of interne (brand, voedselvergiftiging, agressie ...) aard die schade veroorzaakt of kan veroorzaken. Schade kan van materiële, lichamelijke, geestelijke, morele, financiële en/of juridische aard zijn.

De impact van een noodsituatie kan sterk verschillen. Kan je de situatie zelf de baas en blijft de schade beperkt, dan hebben we een noodsituatie met matige impact. Zijn er meerdere hulpdiensten nodig, dan hebben we een noodsituatie met grote impact.

NOODPLANNEN VAN DE OVERHEID

In een noodsituatie is chaos niet uit te sluiten, maar enkele preventieve maatregelen kunnen de chaos wel beperken. Nood- en interventieplannen kunnen daarom nuttig zijn.

De volledige noodplanning op overheidsniveau is wettelijk geregeld in het koninklijk besluit van 2006 betreffende de nood- en interventieplannen. Hieronder schetsen we hoe dit kb in de praktijk wordt omgezet.

De overheid regelt de noodplanning op drie niveaus: het gemeentelijke, provinciale en nationale niveau. Het niveau wordt bepaald aan de hand van o.a. volgende criteria: geografische uitgestrektheid, aantal slachtoffers, sociale weerslag en benodigde middelen.

Het **nationale niveau** beheert de noodsituatie bijv. als twee of meerdere provincies betrokken zijn of de inzetbare middelen waarover de provinciegouverneur beschikt, te beperkt zijn. De coördinatie gebeurt dan door de Minister van Binnenlandse Zaken.

Het **provinciale niveau** beheert de noodsituatie als de omvang van de situatie het beheer van de gouverneur vereist of als de noodsituatie het grondgebied van de gemeente overschrijdt. De coördinatie gebeurt in die gevallen door de gouverneur.

Als de omvang van de noodsituatie toelaat dat de interventiediensten op **gemeentelijk niveau** de problemen aanpakken, gebeurt de coördinatie door de burgemeester.

SOORTEN NOODPLANNEN

Om in noodsituaties op een goede manier te handelen, worden drie noodplannen gehanteerd.

Het **multidisciplinair nood- en interventieplan** wordt opgesplitst in het algemeen en het bijzonder nood- en interventieplan. In het algemeen nood- en interventieplan (ANIP) staan algemene richtlijnen, terwijl het bijzondere interventieplan (BNIP) specifieke richtlijnen bevat afhankelijk van de situatie. Wanneer er in de onmiddellijke omgeving brand is in een chemische fabriek, zal het BNIP omschrijven wat precies moet gebeuren. Het sluiten van ramen en deuren kan dan bijv. een te nemen maatregel zijn.

De opdrachten van de interventiediensten zijn verspreid over vijf disciplines: de hulpverleningsoperaties, de medische, sanitaire en psychosociale hulpverlening, de politie, de logistieke steun en de informatie. Voor elk van die disciplines bestaat een monodisciplinair interventieplan, dit in overeenstemming met het bestaande NIP.

Een **intern nood- en interventieplan** is een plan dat je als uitbater zelf opstelt. Het plan bevat de aangepaste materiële en organisatorische maatregelen om de schade tijdens een noodsituatie te beperken. Wat de inhoud precies is en wie

je hierin kan adviseren, lees je verder in dit dossier. Belangrijk is dat het plan dat betrekking heeft op de noodsituaties van grote impact, afgestemd is op de noodplannen van de overheid.

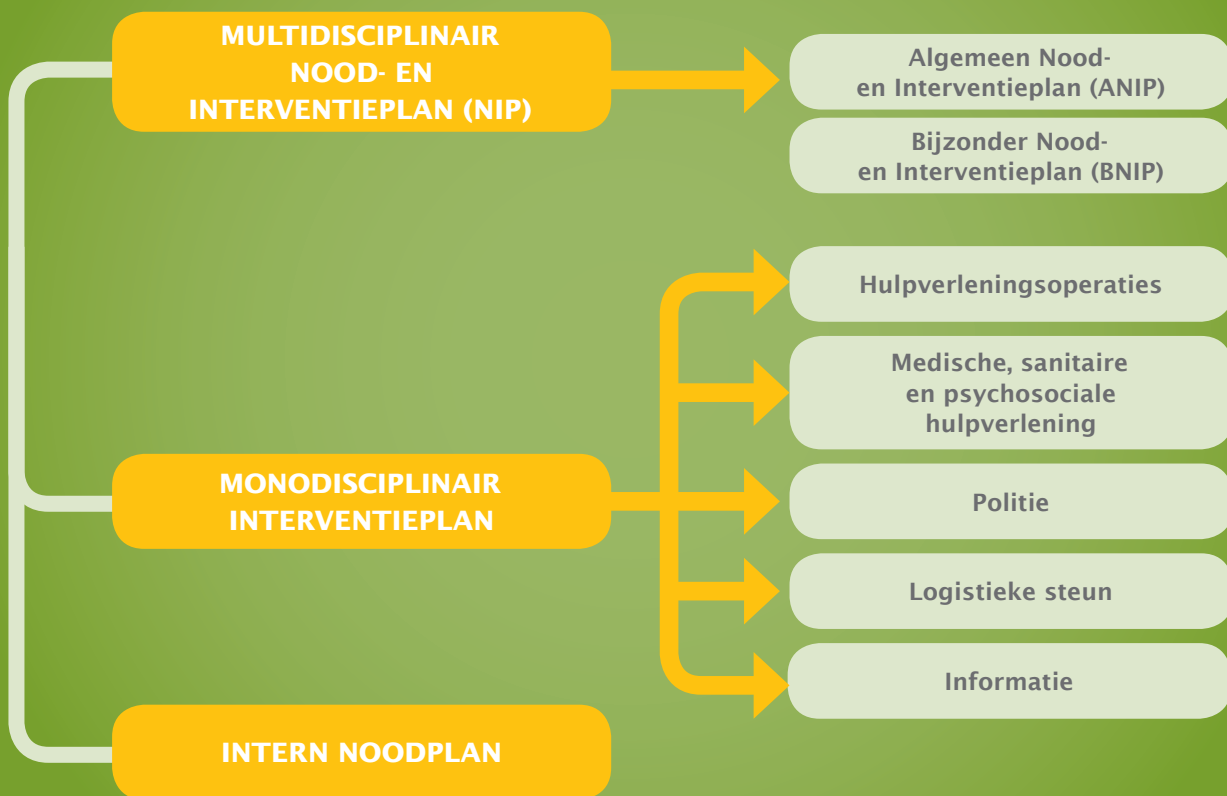
Wie met personeel werkt, is automatisch verplicht om een dergelijk NIP op te stellen. Dit wordt meer bepaald opgelegd door het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming (ARAB) en het kb van 27 maart 1998 betreffende het beleid inzake het welzijn van de werknemers.

DE VEILIGHEIDSCEL

Op het gemeentelijk en provinciaal niveau bestaat in principe een veiligheidscel die verantwoordelijk is voor de noodplanning, het organiseren van oefeningen, het inventariseren van risico's en het informeren. Deze veiligheidszellen zijn samengesteld uit de burgemeester of gouverneur (voorzitter), de vertegenwoordiger van elke discipline (zie monodisciplinair interventieplan) en de ambtenaar verantwoordelijk voor de noodplanning. De veiligheidscel kan naargelang het thema uitgebreid worden met een veiligheidsverantwoordelijke van een bedrijf.

“Een noodsituatie voor een kind is misschien geen noodsituatie voor een uitbater. En een noodsituatie voor een uitbater is misschien geen noodsituatie voor de overheid.”

SOORTEN NOODPLANNEN

JEUGDGROEP MET KINDEREN MET BEPERKING AAN HET WOORD

Hoe bereidt een jeugdgroep zich voor op een noodsituatie tijdens een meerdaags verblijf waar ook kinderen met een beperking aan deelnemen? En wat verwacht men precies van een uitbater? We vroegen het aan Leen Vannut, coördinator van Hannibal, een dienst van JKVG vzw.

Hannibal vzw ondersteunt groepen die vakanties organiseren voor personen met of zonder beperking. Het zijn dus jongeren tussen 16 en 30 jaar die op vakantie de eindverantwoordelijkheid dragen. Beroepskrachten zijn er niet aanwezig. In geval

van nood kunnen de begeleiders de beroepskrachten contacteren op een noodnummer. De werkwijze en verwachtingen ten opzichte van de uitbater zijn dezelfde als die van de jeugdbewegingen (zie pagina 10).

Maar wat in geval van evacuatie? Elke begeleider heeft één of twee personen waarvoor hij of zij verantwoordelijk is. In een noodgeval is het de plicht van de begeleider om de persoon met een beperking te helpen. Het is dus belangrijk dat er op een kamp voldoende begeleiders zijn om iedereen op een vlotte manier te evacueren.

Een noodsituatie onder de loep

We kunnen heel wat leren uit de praktijk. Daarom trokken we naar Peter Schepers, eindverantwoordelijke voor Drieboomkensberg, een jeugdverblijf met kampeerterrein gelegen in de bossen van Westmalle. Er bevinden zich drie gebouwen met samen 140 bedden en vier kampeerterreinen voor groepen. Op 13 november 2002 werd een waarheidsgetrouwe oefening (Akela gedoopt) gehouden waarbij ongeveer 300 jongeren werden geëvacueerd uit de gebouwen. Omdat de wetgeving ondertussen gewijzigd is, vonden we het raadzaam die ervaringen nog eens voor te leggen aan Anne Martens. Zij is arrondissementscommissaris bij de Federale Dienst Openbare Hulpverlening en verantwoordelijk voor noodplanning en crisisbeheer in West-Vlaanderen.

Wat was de gesimuleerde noodsituatie precies?

Peter: Bij dakwerken ontstond er brand in het hoofdgebouw. Die brand breidde al snel uit, waardoor ook het bos en wat later het bijgebouw en een LPG-tank bedreigd werden. Iedereen, in totaal zo'n 300 jongeren, moest geëvacueerd worden. Niet evident, want enkele personen waren vermist, anderen zwaar gewond. Dat het ondertussen donker werd, maakte de oefening extra moeilijk.

Anne: Het is niet omdat het brandt en er 300 jongeren overnachten dat dit voor de overheid automatisch een noodsituatie wordt. Vergelijk het met bijvoorbeeld een auto-ongeval. Daarvoor treedt in veel gevallen ook geen noodplan in werking. De politie, brandweer en medische diensten handelen dit zelf af. Wanneer het nood- en interventieplan wel wordt afgekondigd, hangt van de situatie af. Meestal is het wanneer er meerdere disciplines bij betrokken zijn en er multidisciplinaire coördinatie nodig is.

Op welk niveau werd de noodsituatie gecoördineerd?

Peter: De coördinatie van de verschillende disciplines gebeurde op gemeentelijk niveau, maar de situatie escaleerde, waardoor er een opschaling nodig was tot het provinciale niveau. Omdat het een oefening was, werd de opschaling echter niet uitgevoerd.

Anne: Opschaling gebeurt als de situatie de mogelijkheden van het gemeentelijke of provinciale niveau overstijgt. Veel hangt dus af van de mogelijkheden van de gemeente, stad of provincie. Sommige gemeenten schieten bijv. te kort in de discipline communicatie. Als die discipline nodig is, kan er opgeschaald worden, ook al is de omvang van de noodsituatie beperkt. Een ander voorbeeld: veel gemeenten kunnen maar een beperkt aantal gewonden opvangen. Ligt het aantal hoger, dan wordt er opnieuw opgeschaald.

Wat was de belangrijkste les?

Peter: De oefening heeft aangetoond dat evidente zaken in noodsituaties plots niet meer zo evident zijn. Voor een externe telefoonlijn moet je hier altijd een 0 ingeven, maar door de omstandigheden werd dit plots over het hoofd gezien. Het duurde dus enige tijd alvorens het noodnummer correct werd gevormd. Nog een vreemde ervaring was het vinden van de uitgang. Door de rook bleek dit niet zo evident, ook niet voor degenen die hier al vele jaren werken. Mijn belangrijkste les: doe een oefening, dan ben je veel bewuster van de mogelijke gevaren.

Anne: Om je goed voor te bereiden kan je, samen met de verantwoordelijken van elke discipline, starten met een tafeloefening. Daarbij worden de mogelijke risico's en de te volgen procedures theoretisch uitgewerkt. Een praktijkoefening zoals die van Drieboomkensberg kan daaruit voortvloeien, maar is geen must. Eerst proberen wandelen, daarna lopen ...

Welke initiatieven zijn eruit voortgevloeid?

Peter: Op vlak van brandveiligheid hebben we enkele praktische aanpassingen gedaan. De brandhaspel werd op een beter bereikbare plaats gehangen en enkele poederblussers werden door CO-blussers vervangen. Ook het verzamelpunt werd veranderd. Vroeger was dit vooraan, maar omdat daar de hulpdiensten moeten komen, moet iedereen nu achter het gebouw verzamelen.

Op administratief vlak – en dat vind ik veruit het belangrijkste initiatief – werd per entiteit een klembord aangekocht waarin dagelijks de juiste deelnemerslijsten moeten komen. Als verantwoordelijke wil ik weten wie er in mijn gebouw verblijft, niet zozeer voor de facturatie maar wel voor de veiligheid van elke jongere. Die informatie verzamelen is niet evident en het zorgt voor veel gezeur bij de groepen, maar in een noodsituatie is er zoveel paniek en chaos dat de lijst levens kan redden.

Anne: Niet enkel de veiligheid van de bezoekers telt, ook de veiligheid van de hulpverleners moet gegarandeerd blijven. Een hulpverlener nodeloos in gevaar brengen moet ten allen tijde vermeden worden. Een correcte bezoekerslijst is dus zeer belangrijk.

Werd er een nood- en interventieplan opgesteld?

Peter: Naar aanleiding van de oefening werd geen nood- of interventieplan opgesteld. We beschikken wel over een verslag met actiepunten die we ondertussen allemaal hebben uitgewerkt. Misschien dat de brandweer intern een nood- en interventieplan heeft opgesteld.

“Ook de veiligheid van de hulpverleners moet gegarandeerd blijven. Een correcte bezoekerslijst is dus zeer belangrijk.”

Anne: Het is logisch dat na de oefening Drieboomkensberg geen intern nood- en interventieplan heeft opgesteld. De oefening dateert van 2002, de wetgeving is van 2006. Bovendien is het zo dat de veiligheid zonder nood- en interventieplan niet in het gevaar komt, dit wordt opgevangen door het algemeen nood- en interventieplan. Het nood- en interventieplan is wel aangewezen omdat het een leidraad is voor de uitbater. Het helpt om de nood-situatie sneller en efficiënter te beheren.

Moet een uitbater zich preventief melden bij de veiligheidscel?

Anne: Een uitbater meldt zich beter aan bij de noodplanningsambtenaar. De ambtenaar – die los staat van elke discipline – kan je begeleiden in het opstellen van je intern nood- en interventieplan en daarbij eventueel de hulp van andere disciplines inroepen. Een veiligheidscel zal zich eerder uitzonderlijk over een jeugdverblijfcentrum buigen omdat zijn prioriteit bij grotere risico's ligt, zoals seveso-bedrijven (bedrijven die werken met gevaarlijke stoffen, nvdv.). De risico's verbonden aan een jeugdverblijf schat men veel lager in en kan men gemakkelijker opvangen met een algemeen nood- en interventieplan.

Wat was je rol als uitbater tijdens de oefening?

Peter: De taak van de uitbater beperkt zich tot het verwittigen van de groepen en de hulpdiensten. Als de hulpdiensten er zijn, zit je taak erop. Zij nemen alles over.

Anne: Ook dat is sinds de nieuwe wetgeving gewijzigd. Als uitbater zal je betrokken worden in de activiteiten van de CP-OPS (de operationele commandopost), dit om informatie te verstrekken over het gebouw, het terrein en de verblijvende groepen.

Was er mediabelangstelling?

Peter: Ja, maar er werd vooral gefocust op de oefening en niet op het aantal slachtoffers, de oorzaak van de brand e.d. In het journaal was het ook maar een klein item, waarbij uiteindelijk de burgemeester het meest in beeld kwam.

De pers wil actie en stond daarom dicht bij de gebouwen. Het was pas later dat er werd gevraagd het terrein te verlaten.

Anne: De pers kan je niet negeren. Daarom werd in de nieuwe wetgeving de discipline informatie toegevoegd en werden rampterrainen ingedeeld in rode, oranje en gele zones. In principe blijft de pers buiten de oranje zone, tenzij er een afwijking werd verleend door de directie informatie.

Als de hulpdiensten er zijn, zit je taak erop. Zij nemen alles over.

Opschaling gebeurt als de situatie de mogelijkheden van gemeente of provincie overstijgt.

*“De eerste ogenblikken
in een noodsituatie zijn cruciaal.”*

Het intern nood- en interventieplan

Het intern nood- en interventieplan is in de eerste plaats een hulpmiddel dat je in staat stelt een noodsituatie op een goede en professionele manier aan te pakken. Het opstellen van het plan is tegelijk een preventieve maatregel. Zonder helemaal volledig te willen zijn, bundelt het document risico's eigen aan het jeugdverblijf of kampeerterrein en procedures om de noodsituatie aan te pakken. Het zet je aan tot denken. Hoe ga je alarmeren? Hoe ga je evacueren? Hoe ga je de noodsituatie bestrijden en hoe ga je communiceren? Door de denkoefening vooraf te maken, win je bij een effectieve noodsituatie heel kostbare tijd.

Omdat er voor jeugdverblijven en kampeerterreinen geen leidraad bestaat om een intern nood- en interventieplan op te stellen, beroepen we ons op een leidraad voor scholen en internaten. Waaruit bestaat zo'n intern nood- en interventieplan?

INFOFICHES

Het eerste deel van een intern nood- en interventieplan bestaat uit algemene informatie. Die informatie is relevant voor de hulpdiensten. De infofiches kunnen ter plaatse geraadpleegd worden of op voorhand bezorgd worden aan de gemeente, dit ter attentie van de noodplanningsambtenaar. Vergeet wijzigingen daarna niet door te geven.

Waaruit bestaan de infofiches?

Algemene informatie over het jeugdverblijf/kampeerterrein:

- de algemene contactgegevens van het jeugdverblijf/kampeerterrein
- de contactgegevens van de eindverantwoordelijke
- eventueel de contactgegevens van de conciërge
- eventueel de contactgegevens van de preventieadviseur

Algemene informatie over de activiteiten en de bezetting:

- activiteiten: overnachting, kampvuur, outdooractiviteiten ...
- aantal entiteiten
- capaciteit
- verschillende verblijfsformules

Kaartmateriaal:

- inplantingsplan van het jeugdverblijf/kampeerterrein (globaal beeld met aansluitende straten)
- plattegrond van de site met de aanduiding van de verschillende gebouwen, kampeerterreinen, toegangswegen hulpdiensten en verzamelpunten
- evacuatieplannen met aanduiding evacuatietraject
- plannen van de gebouwen per verdieping met aanduiding van
 - functie diverse lokalen (keuken, refter, slaapzaal, dagzaal ...)
 - beschikbare interventiemiddelen (brandblussers, muurhaspels, hydranten ...)
 - afsluitkranen gas, water, elektriciteit
 - verschillende in- en uitgangen (incl. nooduitgangen)
 - ...

VOORBEREIDING OP EEN NOODSITUATIE

De eerste ogenblikken in een noodsituatie zijn cruciaal. Vandaar dat er vooraf goed moet worden nagedacht over de alarmering en het verdere verloop.

Een alarmschema met een overzicht van te verwittigen personen kan bij de alarmering helpen. Zo wordt in de chaos niemand over het hoofd gezien.

Het kan ook zinvol zijn vooraf na te denken over de verdeling van de verantwoordelijkheden. Wie is het best geschikt voor de opvang van hulpdiensten, de communicatie naar de media, de communicatie naar externe betrokkenen zoals familie enz.?

Als voorbereiding kan je tot slot nog nadenken over alternatieve locaties bij evacuatie. Waar kunnen jongeren terecht als ze ter plaatse niet meer kunnen overnachten? Wie moet je hiervoor contacteren?

ACTIEKAARTEN

Een belangrijk onderdeel van het intern nood- en interventieplan zijn de actiekaarten. Die kan je ter beschikking stellen aan de groep of als uitbater gebruiken.

Per risico wordt een actiekaart opgesteld met enkele belangrijke handelingen.

Voorbeeld van een actiekaart:

WAT TE DOEN BIJ EEN VOEDSELVERGIFTIGING?

Neem contact op met de huisarts die zal beslissen over de verdere aanpak.

- Indien meerdere personen zich tegelijk misselijk voelen, bel 112.
- Overloop het alarmschema.
- Verwittig de Provinciale Controle Eenheid (PCE). Dit doe je telefonisch en bevestig je door gelijktijdig het meldingsformulier via fax of e-mail te bezorgen (meldingsbrief en contactgegevens van de dienst toevoegen in het intern nood- en interventieplan).
- Verwittig de uitbater.

Andere mogelijke risico's waarvoor een actiekaart kan worden opgesteld, zijn: gaslek, waterlek, defecte verwarming, allerlei conflicten (met burens, onder groepen ...), ongeval, infectieziekten, zelfdoding of zelfmoordpoging, plots overlijden, vermiste personen, hevige brand, overstroming ... Per taak of per persoon (uitbater, groepsverantwoordelijke, directeur, beroeps-

kracht jeugdvereniging) kan eveneens een actiekaart opgesteld worden met belangrijke handelingen.

Voorbeeld van een actiekaart:

OPROEP HULPDIENTEN

- Bel 112 (bij centrale '0' voordraaien)
- Vermeld
 - wat er is gebeurd (bijv. voedselvergiftiging)
 - naam jeugdverblijfcentrum of kampeerterrein
 - adres
 - indien meerdere entiteiten: welk gebouw?
 - indien meerdere verdiepingen: welk verdiep?
 - best te bereiken via ...
 - de plaats voor de opvang hulpdiensten
 - het aantal gewonden, mensen in gevaar ...
 - speciale risico's (bijv. opslag gasflessen)

Andere mogelijke taken zijn: opvang hulpdiensten, evacuatie van de groep, communicatie met de familie van de groep, communicatie met de media e.d.

DUIDING BIJ DE ACTIEKAARTEN

Actiekaarten zetten de actiepunten kort op een rijtje. Extra toelichting wordt verder in het intern nood- en interventieplan uitgeschreven.

Op de actiekaarten voor infectieziektes staat bijv. wie moet worden gecontacteerd. Bij de duiding kan vervolgens de meldingsplicht (de procedure) over infectieziektes en een overzicht van de wettelijk te melden infectieziektes worden toegevoegd.

CONTACTGEGEVENS

Een uitgebreide lijst met contactgegevens mag niet ontbreken:

- de diverse noodnummers: 100, 101, 112
- overzicht noodnummers koepels jeugdverenigingen of scholen

- contactgegevens diverse diensten: dokter, Antigifcentrum, Rode Kruis, brandwondencentrum, noodplanningsambtenaar, burgemeester ...
- contactgegevens personeel
- aanwezigheidslijst groepen

BIJLAGEN

Tot slot kan je in het nood- en interventieplan nog enkele bijlages toevoegen. Mogelijke bijlages zijn meldingsformulieren, zoals de aangifte van een ernstig ongeval op een speelterrein, aangifte van een voedselvergiftiging of infectieziekte ...

Het intern nood- en interventieplan van de scholen en internaten kan je downloaden op onze website www.cjt.be/ondersteuning.

JEUGDBEWEGINGEN AAN HET WOORD

Hoe bereiden jeugdbewegingen zich voor op noodsituaties tijdens een meerdaags verblijf? En wat verwachten zij precies van een uitbater? We vroegen het aan Trees Vandenbulcke (Scouts en Gidsen Vlaanderen), Niels De Ceulaer (Chirojeugd Vlaanderen vzw), Jo Baetens (KSJ-KSA-VKSJ Landelijk Verbond vzw) en Kim Vangansewinkel (KLJ vzw).

ELKE KOEPELORGANISATIE INFORMEERT DE GROEPEN.

Elke koepelorganisatie informeert de groepsverantwoordelijken preventief over de aanpak van noodsituaties. Dit gebeurt via vormingsmomenten, de website en het ledentijdschrift. Voor de kamperiodes stuurt elke koepelorganisatie nog eens dezelfde richtlijnen rond in een speciaal informatiepakket.

ELKE KOEPELORGANISATIE HEEFT EEN NOODNUMMER.

Groepen, maar ook uitbaters, kunnen bij ernstige noodsituaties altijd de koepelorganisatie bereiken via een noodnummer (zie websites van de verschillende jeugdbewegingen). Het nummer wordt permanent bemand door pedagogische beroepskrachten. Zij beschikken over een jaarlijks geactualiseerd intern document, gebaseerd op ervaring en vaak afgetoetst bij gespecialiseerde organisaties, om groepen in nood gepaste ondersteuning te bieden.

ELKE KOEPELORGANISATIE STUURT IN ERNSTIGE NOODGEVALLEN EEN BEROEPSKRACHT.

Als de groep door de noodsituatie niet sterk genoeg is om de verantwoordelijkheid te nemen, komt de beroepskracht (bij Scouts en Gidsen Vlaanderen soms de vrijwillige districtscommissaris) ter plaatse.

ELKE KOEPELORGANISATIE VOERT GRAAG ZELF DE CRISISCOMMUNICATIE.

Naar de buitenwereld toe fungeren de groepen en/of de koepelorganisaties liever zelf als woordvoerder. Hiervoor vallen ze terug op hun intern communicatieplan. Wens je als uitbater toch zelf een verklaring af te leggen, dan worden ze hierover graag vooraf gecontacteerd.

ELKE KOEPELORGANISATIE ZIET DE UITBATER ALS VERBINDINGSFIGUUR.

In noodgevallen verwachten de groepen en koepelorganisaties van de uitbater morele en praktische ondersteuning. Voor afdelingen is het waardevol om onvoorwaardelijk op iemand te kunnen terugvallen, hun verhaal kwijt te kunnen, bevestiging te krijgen ... Als praktische ondersteuning kan er gezocht worden naar een plaats waar de leden even kunnen bekomen wanneer ze niet langer in hun verblijfplaats terecht kunnen. Andere ondersteuning is het geven van telefoonnummers van dokters, apothekers of het aanbieden van communicatiemiddelen zoals internet of telefonie.

Crisiscommunicatie

Of een noodsituatie nu een grote of kleine impact heeft, communicatie is en blijft belangrijk. Communicatie wil tegelijk waarschuwen en geruststellen, maar ook informeren over het verloop van de situatie, met als doel een snelle terugkeer naar de normale situatie.

Om crisiscommunicatie tot een goed einde te brengen, gelden enkele vuistregels.

DOOR WIE COMMUNICEREN?

In noodsituaties met grote impact zal de communicatie gevoerd worden door de burgemeester, gouverneur, minister of de aangestelde woordvoerder. Meer informatie vind je in het monodisciplinair interventieplan voor informatie aan de bevolking (te downloaden op onze website www.cjt.be/ondersteuning).

In een noodsituatie met kleine impact is de taakverdeling minder duidelijk. De aanleiding van de noodsituatie zal in principe bepalen wie communiceert. Een voorbeeld maakt dit duidelijk. In volpension ligt de eindverantwoordelijkheid voor de voedselveiligheid bij de uitbater. In dit geval is het logisch dat hij communiceert bij voedselvergiftiging. In zelfkookformule of op een kampeerterrein is het dan weer zinvoller dat de groepsverantwoordelijke of de woordvoerder van de koepelorganisatie het woord neemt, tenzij de oorzaak van de voedselvergiftiging aan de aangeboden infrastructuur ligt. Dan is het logisch dat de uitbater opnieuw communiceert.

“Hoewel juistheid primeert op snelheid, is lang wachten met communiceren niet aangewezen.”

AAN WIE COMMUNICEREN?

Het spreekt voor zich dat de betrokkenen (degene die verblijven, de ouders, de koepelorganisatie, directies ...) eerst geïnformeerd worden. Of direct daarna het ruimere publiek moet ingelicht worden, hangt af van de situatie, maar in veel gevallen zal het een meerwaarde hebben. Zelf initiatief nemen en communiceren versterkt het beeld van een professionele aanpak. Bovendien houd je zelf de touwtjes in handen en voorkom je dat je de feiten achterna holt wanneer er zich via sociale of andere media foute verhalen verspreiden. Want zeker met de opkomst van de smartphones kan iedereen altijd en overal berichten de wereld insturen.

WAT COMMUNICEREN?

In een noodsituatie moet iedereen op een open en eerlijke manier geïnformeerd worden. Betrouwbare informatie is daarbij cruciaal. Dit vergt een goede inschatting van de feiten. Wat is er precies gebeurd? Wat is de impact? Wat is de aanleiding en dreigt er nog gevaar? Wie draagt de verantwoordelijkheid? Moet er geëvacueerd worden? Is er externe hulp nodig? Is er paniek?

In de beginfase kan je niet op alles antwoorden. Wees daarin eerlijk, of geef duidelijk aan dat het over voorlopige informatie gaat. Vermijd een gebrek aan informatie, maar vermijd evenzeer tegenstrijdige berichten. Ga zeker niet liegen of speculeren. Elke fout tast de geloofwaardigheid aan en het rechtzetten ervan betekent tijdsverlies. Het kan ook leiden tot verwarring, bijkomende bezorgdheid en zelfs paniek.

LAGERE SCHOOL AAN HET WOORD

Hoe bereidt een lagere school zich voor op een noodsituatie tijdens een bosklas? En wat verwacht men precies van een uitbater? We vroegen het aan Patrick Van Nieuwenhuysse, directeur van basisschool Nieuwland in Tielt.

De overheid verplicht scholen een intern nood- en interventieplan op te stellen. Voor basisschool Nieuwland uit Tielt gebeurt dit op het niveau van de scholengroep, maar het plan is nog niet af. Zo staat de aanpak van een noodsituatie bij buitenschoolse activiteiten – met uitzondering van de verplaatsing met de bus – niet op papier. Er kan wel teruggevallen worden op wat ervaring uit het verleden.

Tijdens de schooluren en de buitenschoolse activiteiten zijn de directeur en/of de zorgcoördinator permanent bereikbaar. In noodgeval moeten zij gecontacteerd worden voor de verdere coördinatie. Welke stappen volgen, hangt af van de situatie.

In 2003 zaten plots een twintigtal kinderen vast in de kabelbaan tussen de Zwarteberg en de Rodeberg in het West-Vlaamse Heuvelland. Omdat de nationale media in de buurt waren, werd het onmiddellijk een nieuwsitem met ongeruste ouders als gevolg. De coördinatie gebeurde toen door de schooldirecteur en de uitbater van het jeugdverblijf, op school konden ongeruste ouders terecht bij de zorgcoördinator. Kinderen konden met hun nare ervaring terecht bij enkele hulpverleners of konden bellen naar hun ouders. Er werd ook een bus voorzien voor ouders die een bezoek wilden brengen. De media kregen later nog een korte verklaring.

Communiceer met respect voor de betrokkenen – wees bijv. voorzichtig in het aanwijzen van personen die aan de basis liggen van de noodsituatie - en bescherm in de mate van het mogelijke ieders privacy.

Spreek bij voorkeur over je eigen bevoegdheden als uitbater en verwijst voor andere bevoegdheden naar de eindverantwoordelijke. Als er ook lichamelijke schade is, wens de betrokkenen dan een goed herstel of betuig je medeleven aan de slachtoffers.

DE WIE-, WAT-, WAAR-, WANNEER-, WAAROM- EN HOE-VRAGEN VAN DE PERS

- Wie is verantwoordelijk (beheren van de situatie, dader)?
- Wat is er precies gebeurd? Wat zijn de gevolgen? Wat wordt eraan gedaan?
- Waar is het gebeurd?
- Waarom is dit kunnen gebeuren?
- Hoe ernstig is de situatie?

Verder gaat pers op zoek naar getuigenissen en verklaringen in de directe omgeving van de betrokkenen, zoals de burens van een jeugdverblijf, vrienden van degene die verblijven ...

WANNEER COMMUNICEREN?

Er stellen zich op korte tijd veel vragen. Alles in chaotische omstandigheden duidelijk in kaart brengen zal onmogelijk zijn. Hoewel juistheid primeert op snelheid, is lang wachten met communiceren niet aangewezen. Wachten kan het vertrouwen of de geloofwaardigheid schaden. Bovendien bestaat de kans dat er geïnformeerd wordt bij alternatieve en misschien minder betrouwbare bronnen, met als gevolg dat de geruchten die dan ontstaan meer worden geloofd dan de later geleverde correcte informatie. Kortom: er moet snel juiste maar daarom nog niet volledige informatie geleverd worden.

Het is belangrijk daarna op geregelde tijdstippen bijkomende informatie te leveren. Zo kunnen de onbeantwoorde vragen alsnog beantwoord worden. Noteer daarom altijd de contactgegevens van wie je gesproken hebt (eindverantwoordelijke, schooldirectie, pers ...) en stel je ook bereikbaar op voor eventuele bijkomende vragen.

VIJF COMMUNICATIETIPS

1. Juistheid primeert op snelheid.
2. Juistheid is niet gelijk aan volledigheid.
3. Wees zakelijk.
4. Formuleer acties om de crisis aan te pakken.
5. Geef contactgegevens voor bijkomende vragen.

HOE COMMUNICEREN?

Er kan een onderscheid gemaakt worden tussen mondelinge communicatie, schriftelijke communicatie en digitale communicatie. Hoe je communiceert, hangt af van wat en wie je precies wil bereiken.

Het grote verschil tussen schriftelijke en mondelinge communicatie is de interactie. Een mondelinge communicatie (een briefing, telefoonronde, interview, persconferentie) laat toe om bijkomende vragen te stellen. Bij schriftelijke communicatie (een brief of persbericht) is dit niet mogelijk. Digitale communicatie biedt dan weer beide mogelijkheden. Een statische website laat geen interactie toe, terwijl interactie net inherent is aan sociale media. Schriftelijke en digitale communicatie is of wordt in veel gevallen wel als minder persoonlijk ervaren.

Met mondelinge of schriftelijke communicatie kan je bewust een beperkte doelgroep (bijv. enkel de betrokkenen) bereiken. Met digitale communicatie bereik je het ruimere publiek.

Vermijd een gebrek aan informatie, maar vermijd evenzeer tegenstrijdige berichten.

Samenaankoop matrassen en beschermhoezen

Van begin november tot eind februari kunnen erkende en principieel erkende jeugdverblijfcentra infrastructuursubsidies aanvragen bij Toerisme Vlaanderen. Jaarlijks verstuurt Toerisme Vlaanderen hiervoor een oproep met de prioriteiten voor het komende jaar. Brandveiligheid en toegankelijkheid blijven belangrijk, maar voor jeugdverblijven type B en C komen daar dit jaar matrassen en beschermhoezen bij, op voorwaarde dat ze vervaardigd zijn uit anti-allergische materialen. De matrassen en beschermhoezen worden maximaal voor 40 % gesubsidieerd.

Omdat de subsidieoproep veel uitbaters zal stimuleren hun matrassen en beschermhoezen te vernieuwen, organiseert CJT Ondersteuning een samenaankoop. Als product kiezen we voor een koudschuim- of HR-matras met een densiteit van 35 kg/m³. HR staat voor 'high resilience' of 'hoge veerkracht'. Rond het schuim komt een bi-elastische hoes. De hoes is ademend, brandvertragend en antibacterieel behandeld. Hiervan krijg je een attest. Verder is de hoes uitgerust met een L-rits zonder flap.

TIP: hoewel de hoezen rond het schuim van goede kwaliteit zijn, is door oneigenlijk gebruik schade niet uit te sluiten. Daarom is het aangewezen enkele extra hoezen te bestellen. Zo geniet je extra van de lagere prijs van de samenaankoop en de subsidie door Toerisme Vlaanderen.

Op 1 februari weten we hoe de geselecteerde matras en beschermhoes er zal uit zien.

HOE VERLOOPT DE SAMENAANKOOP?

FASE 1 – voorinschrijvingen (afgesloten op 7 januari 2013)

Alle jeugdverblijfcentra type B en C kregen een oproep tot samenaankoop. Daarin konden ze vrijblijvend registreren voor de voorinschrijving. De teller eindigde op 49 uitbaters die interesse toonden.

FASE 2 – offertes (tot 1 februari 2013)

Tot 1 februari plannen we gesprekken met diverse firma's over de technische vereisten, de praktische afhandeling en de prijzen. Op basis van die gesprekken selecteren we de beste aankoop.

FASE 3 – bekendmaking van de gekozen leverancier (begin februari 2013)

CJT Ondersteuning laat weten voor welke leverancier werd gekozen, welke prijs bedongen werd en welke andere afspraken werden gemaakt.

FASE 4 – definitieve inschrijving voor de samenaankoop (tot 25 februari 2013)

Via een standaardformulier kan elke uitbater tot 25 februari 2013 intekenen op de samenaankoop. CJT Ondersteuning bundelt de inschrijvingen en bezorgt de bestellingen aan de gekozen firma op 1 maart.

FASE 5 – aanvraag infrastructuursubsidies (tot 1 maart 2013)

De aanvraag voor infrastructuursubsidies kan door de uitbater worden opgestuurd naar Toerisme Vlaanderen. De totale investering moet wel minimaal 2 500 euro bedragen.

Bijkomende informatie over de samenaankoop vind je op: www.cjt.be/ondersteuning/samenaankoop.

Heb je niet ingetekend op de voorinschrijving, maar overweeg je toch nog deel te nemen aan de samenaankoop, neem dan zo snel mogelijk contact op met ons. Dit kan via ondersteuning@cjt.be of telefonisch via 09/210.57.75.

HUIS IN DE KIJKER

DeCeder, hotel en jeugdverblijf in één gebouwencomplex

Wie plezier zoekt in Deinze, hoeft niet per se in de brouwerij van Filliers de glaasjes van plezier te drinken. Een bezoek aan of een verblijf in DeCeder behoort zeker ook tot de mogelijkheden. Het vakantiecentrum van de Socialistische Mutualiteiten heeft een mooie toegankelijke infrastructuur en een publiek toegankelijk domein met o.a. nieuwe en uitdagende speeltoestellen. Bovendien ligt het centrum in het hartje van de Leiestreek wat uitnodigt tot wandelen en fietsen. Kortom: voldoende aanbod voor jeugdgroepen en plezier verzekerd!

ATYPISCH JEUGDVERBLIJF

“DeCeder bestaat sinds 1929 en evolueerde van

een preventorium voor volwassenen met tbc tot een vakantiecentrum dat vandaag erkend is onder het decreet “toerisme voor allen”, vertelt directeur Willy Eeckels. “Speciaal aan de erkenning is de combinatie volwassencentrum en jeugdverblijf, dit onder hetzelfde dak. Hierdoor is DeCeder een buitenbeentje in de sector van het sociaal toerisme.”

HOKJES DENKEN OVERSTIJGEN

“Het jeugdverblijf is fysiek aan te duiden, maar bij reservatie is het volledige vakantiecentrum beschikbaar. Die flexibele manier van werken biedt veel voordelen voor jeugdgroepen. Het jeugdverblijf telt bijv. 45 bedden, maar grotere groepen kunnen evengoed verblijven. Dan stellen we de vrije kamers van het hotel ter beschikking, dit onder dezelfde voorwaarden als die voor het jeugdverblijf”, legt Willy uit. “De flexi-

DECEDER PRAKTISCH

Adres: Parijsestraat 34,
9800 Astene
Erkenning: type C
Totale oppervlakte: 60 000 m²
Capaciteit: 45
Formule: volpension
Website: www.deceder.be

biliteit is ook voor ons soms voordelig. Voor kleine jeugdgroepen hoeven we niet het volledige jeugdverblijf te verwarmen of nadien te poetsen. Het is dus voor beiden dikwijls een win-winsituatie.”

“Door het flexibel boeken tussen jeugdverblijf en hotel doken in de beginfase wel wat administratieve problemen op. Hoe geef je bijv. de overnachtingscijfers door om tot een waarheidsgetrouwe weergave voor het jeugdtoerisme te komen?”, gaat Willy verder. Goede afspraken met Toerisme Vlaanderen waren daarom nodig. “Jeugdgroepen komen in de statistiek van het jeugdverblijf terecht, al overnacht een deel - bijv. omwille van toegankelijkheidsredenen - in het hotel. Volwassenen komen dan weer in de statistiek van het hotel terecht, al verblijven ze misschien in het jeugdverblijf.”

TOEGANKELIJK EN TOCH GEEN LABEL

Minder enthousiast is Willy over de toekenning van het toegankelijkheidslabel. “Het jeugdverblijf is door een trap niet toegankelijk en heeft dus geen label, maar personen met een beperking kunnen hier wel verblijven. Voor die personen stellen we opnieuw ons hotel met toegankelijkheidslabel A ter beschikking, dit onder dezelfde condities van het jeugdverblijf.”

Door het niet toekennen van een toegankelijkheidslabel, mist het label deels zijn doel. “Jeugdgroepen die gericht zoeken naar een toegankelijk jeugdverblijf zullen DeCeder via www.jeugdverblijven.be, niet vinden. Jammer want in het hotel kan deze doelgroep wel op een comfortabele en zelfstandige wijze verblijven. Meer nog, zelfs het zwembad, de sauna en de infraroodcabine zijn volledig aangepast aan personen met een beperking.”

GROENE SLEUTEL EN FAIRTRADE: BEWUSTE KEUZES

DeCeder behaalt wel de Groene Sleutel, een internationaal keurmerk voor milieuvriendelijke toeristische verblijven. “Het is een bewuste keuze om DeCeder op een zo milieuvriendelijke manier uit te baten, maar het jaarlijks opnieuw bewijzen dat je je inspant voor het milieu, is niet evident.”

“Nog een bewuste keuze is de aan- en verkoop van fairtrade producten in de bar en het restaurant. Met die keuze willen we de plaatselijke producenten van koffie en andere producten zoals frisdranken ondersteunen.”

DE GROEPEN

DeCeder richt zich met het jeugdverblijf en volwassenencentrum op de volledige markt van het sociaal toerisme. “Iedereen is welkom, maar het concept maakt een natuurlijke selectie”, weet Willy. “Jeugdgroepen die na 22u activiteiten willen, zullen hier niet boeken. De hotelfunctie vereist vanaf 22u volledige stilte. De leeftijd van de kinderen ligt daarom dikwijls niet hoger dan 12 jaar. Verder is de formule zelfkook niet mogelijk, waardoor een deel van het jeugdwerk ook afhaakt.”

Wie komt dan wel? “We hebben o.a. het Kinderkankerfonds, de jeugddienst Bond Moyson die een vakantieweek organiseert voor kinderen die nog regelmatig bedplassen, Recreas Kidsclub die sportactiviteiten organiseert voor kinderen met of zonder handicap of de vzw Vlaamse Wielerschool Oost-Vlaanderen die voor jongeren een stage organiseert.”

“Wie hier verblijft, zowel in het jeugdverblijf als in het volwassenencentrum, of gebruik maakt van de verschillende seminarieruimtes, weet dat hier een mengelmoe van doelgroepen aanwezig is. Dit wordt vooraf goed gecommuniceerd. Veel spanning tussen de diverse doelgroepen is er niet, integendeel. Mensen die hier in het volwassenencentrum verblijven, vinden het jeugdige enthousiasme leuk. En omgekeerd, kinderen zijn minder uitbundig als er volwassenen zijn. Er is wat sociale controle.”

HET AANBOD

“Op het domein kunnen jeugdgroepen diverse activiteiten doen. Er is een park van 4,5 hectare, een mooie speeltuin en minigolf. Bij regenweer kunnen ze gebruik maken van het zwembad. Al de activiteiten worden gratis aangeboden”, legt Willy de mogelijkheden uit.

“Een eigen animatiedienst heeft DeCeder niet. Wel wordt er soms een programma uitgewerkt, zoals bijv. een babydriedaagse voor mama en kind. Dan zoeken we interessante sprekers, voeren we promotie en houden we de inschrijvingen bij. De andere activiteiten worden georganiseerd door onze eigen diensten van de Socialistische Mutualiteit zoals Joetz, de eigen jeugddienst.”

... LAAT JE STEM HOREN

Heel wat regelgeving heeft rechtstreeks of onrechtstreeks een weerslag op jeugdtoerisme. Als hieraan wordt gesleuteld, tracht CJT Ondersteuning op de eerste rij te zitten. In HuisWerk belichten we telkens de actualiteit van ons vertegenwoordigingswerk.

Kabinet Schauvliege duikt op in de taskforce jeugdverblijven

Er zal meer vreugde zijn in de hemel om één zondaar die zich bekeert dan om negenennegentig anderen die rechtvaardig leven. Deze christelijke gedachte speelde in ons hoofd toen een kabinetsmedewerker van minister van natuur Schauvliege na drie jaar afwezigheid eindelijk de taskforce bijwoonde. Want ja, we waren blij omdat een aantal thema's waarvoor het akkoord van Schauvliege nodig is (regularisatie zonevremde jeugdverblijfscentra, speelzones in bossen, kampvuren), nu eindelijk kunnen aangepakt worden. Ondertussen zijn we ook uitgenodigd op het kabinet Schauvliege voor een overleg rond deze thema's. Duimen dat er nu eindelijk schot in de zaak komt!

Wat de zonevremde jeugdverblijfscentra betreft, werd op de taskforce van 29 november beslist om een oproep te lanceren bij de zonevremde jeugdverblijfscentra. De taskforce wenst geval per geval een actueel zicht te krijgen op de moeilijkheden die deze verblijven ondervinden door hun zonevremde ligging. Een jeugdverblijfscentrum kan bijv. een uitbreidingsbehoefte hebben, maar deze niet kunnen realiseren door zijn ligging. In de loop van 2013 zal hierover een oproep gelanceerd worden bij de zonevremde jeugdverblijfscentra.

Sfeerbeeld uit De Berkelhoeve: Didier L'homme (Afdeling Jeugd), Frederik Vercammen (CJT Ondersteuning), Christophe Cooreman (Afdeling Jeugd) en Tim Verwilghen (Toerisme Vlaanderen) bij de start van hun tournee door Vlaanderen.

Uitvoeringsbesluit bij decreet 'jeugdverblijfscentra' loopt enige vertraging op

In november presenteerden we aan ruim 120 verantwoordelijken van jeugdverblijfscentra de belangrijkste wijzigingen in het decreet 'jeugdverblijfscentra'. Dit decreet omschrijft de verschillende bepalingen voor werkings- en personeelssubsidies voor de komende jaren. Het decreet is ingegaan op 1 januari 2013, maar zal pas effectief subsidiëren vanaf 2014. Een aantal indiendata situeren zich toch reeds in 2013, daarom vonden we het wel belangrijk iedereen tijdig vertrouwd te maken met de nieuwe spelregels en procedures.

Het decreet is reeds in het Vlaams parlement goedgekeurd op 6 juli 2012, maar het kan pas echt in werking treden als ook het bijhorende uitvoeringsbesluit wordt goedgekeurd door de Vlaamse regering. Het decreet beschrijft de grote lijnen van de verschillende subsidievoorwaarden en -mogelijkheden. In het uitvoeringsbesluit wordt dit concreet uitgewerkt. Bedoeling was dat het uitvoeringsbesluit eind 2012 zou goedgekeurd worden, maar ondertussen vernemen we van de Afdeling Jeugd dat dit ten vroegste voor eind februari het geval zou zijn. Dat betekent ook dat de eerste indien-datum voor het aanvragen van de vierjaarlijkse personeelssubsidie beter zou opschuiven als overgangsmaatregel. Momenteel ligt het voorstel op tafel om dit vast te leggen op 1 mei 2013.

Tijdens de vormingsmomenten beloofden we ook de verspreiding van een brochure waarin alles haarfijn wordt uitgelegd. De brochure is een uitgave van de Afdeling Jeugd, maar CJT Ondersteuning wordt hier bij betrokken. Voor de druk hiervan wordt echter ook gewacht op de definitieve goedkeuring van het uitvoeringsbesluit. We hopen dat dit in maart kan verstuurd worden.

Van zodra er witte rook is, laten we dit meteen weten via onze (nieuwe) digitale nieuwsbrief (zie ook editoriaal op pagina 2). Heb je toch dringende vragen, dan kan je uiteraard contact opnemen met ons of de Afdeling Jeugd.

VRAAG HET AAN ...

Elk kwartaal krijgen we tientallen vragen van uitbaters over uiteenlopende thema's. In HuisWerk maken we telkens een beknopte bloemlezing van vragen en antwoorden die ook voor andere uitbaters interessant kunnen zijn.

Is het voor een jeugdverblijfcentrum zinvol om te investeren in groene technieken voor verwarming?

Vanuit ecologisch oogpunt is dit zeker zinvol. Als er keuzes moeten gemaakt worden, is het wel belangrijk om eerst de schil van al de gebouwen goed te isoleren (in volgorde van belangrijkheid: dak, ramen, vloer, muur). Deze essentiële ingrepen zijn ook economisch het meest te verantwoorden.

Met meer gesofisticeerde systemen is het soms opletten geblazen. Een jeugdverblijfcentrum (zeker in zelfkook) wordt vaak onregelmatig gebruikt (hoge pieken op korte momenten, veel leegstand, kleine en grote groepen). Het gedrag van de verblijvende groepen is dikwijls nauwelijks controleerbaar. Heel wat 'groene' oplossingen zijn bedacht voor huishoudelijk of full-continu gebruik. Lage temperatuursverwarmingen zoals vloerverwarming zijn bijv. niet ideaal, omdat ze slechts traag werken. Ook ventilatiesystemen met warmterecuperatie (zgn. Type D) worden vaak ontregeld door verkeerd gebruik (ramen openzetten is bijv. niet meer nodig, maar wordt toch gedaan). Voldoende informatie inwinnen is dus noodzakelijk om een doordachte beslissing te kunnen nemen.

Op ons terrein is een vijver. Deze is niet bedoeld om te zwemmen, maar we vragen ons toch af of een omheining verplicht is.

Er bestaat geen regelgeving die omheiningen rond vijvers verplicht. Trouwens, beken en kanalen zijn doorgaans ook niet omheind. Van jeugdgroepen wordt dus verwacht dat ze hier hun gezond verstand gebruiken en zelf de nodige maatregelen nemen, mocht dat nodig zijn. Als uitbater kan je wel in het huishoudelijk reglement opnemen dat het verboden is de vijver te betreden.

Eén randbemerking: als er speeltoestellen op het terrein staan, is het terrein een speelterrein en is de vijver daar een onderdeel van. In dat geval moet de vijver opgenomen worden in de risicoanalyse van het speelterrein, maar ook een risicoanalyse houdt niet in dat een omheining verplicht zou zijn.

We dreigen toeristentaks te moeten betalen. Wat kunnen we daar tegen doen?

Toeristentaks en jeugdtoerisme gaan naar onze mening niet samen. Het is immers absurd om enerzijds jeugdtoerisme te ondersteunen met subsidies en anderzijds hen te gaan belasten op overnachtingen. Toch moeten we inderdaad vaststellen dat in een beperkt aantal gemeentes ook voor jeugdtoerisme een toeristentaks geldt. Soms is de minst slechte oplossing dan om het reglement te proberen verfijnen. Enkele voorbeelden:

- Toeristentaks geldt slechts vanaf een bepaalde leeftijd (12 of 18 jaar).
- Toeristentaks houdt rekening met de omzet of overnachtingsprijs.
- Toeristentaks wordt berekend op het aantal kamers.

Als extra argument kan aangehaald worden dat de 'overlast' van jeugdtoerisme vaak kleiner is dan bij andere vormen van toerisme. Gemiddeld wordt er bijv. minder afval geproduceerd, zijn er minder parkeerproblemen of is er geen aangepaste infrastructuur nodig.

Ik baat een kampeerterrein uit. Ben ik verplicht om drinkbaar water aan te bieden?

Water voorzien op een jeugdkampeerterrein is niet verplicht. Groepen kunnen beslist zelf voorzien in drinkbaar water. Toch biedt drinkbaar water extra comfort aan de groepen.

Is een aansluiting op het waterleidingsnet niet mogelijk, dan behoort grondwater oppompen eventueel tot de mogelijkheden. Laat dit water wel jaarlijks ontleiden door een door het Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie erkend ontleedcentrum of door de provinciale gezondheidsinspectie. Je wordt op dat moment beschouwd als een 'private watermaatschappij' en bent daarbovenop verplicht om jaarlijks een aantal bewakingscontroles te laten uitvoeren. Dat alles levert een behoorlijk kostenplaatje op.

Voor het oppompen van grondwater is ook een milieuvergunning vereist. Een milieuvergunning aanvragen gebeurt via de gemeente waar de tentengrond is gelegen. De milieudienst vraagt vervolgens advies aan de Vlaamse Milieu Maatschappij (VMM) die een uitgebreid onderzoek voert. Meerdere criteria worden dan afgetoetst. Wat die criteria zijn, vind je via www.vmm.be.

NIEUWSFLASH

NIEUWE VORMINGSTHEMA'S

Ook in 2013 plannen we enkele vormingsmomenten voor uitbaters. We hoorden de voorbije jaren heel wat suggesties voor mogelijke thema's en op basis daarvan willen we je graag laten kiezen uit de meest geciteerde thema's. Heel wat uitbaters hebben de voorbije weken langs digitale weg hun voorkeur(en) reeds doorgegeven. De anderen geven we graag nog tot eind januari de kans om te reageren. Duid aan welke van onderstaande thema's je zou interesseren en stuur dit door naar CJT (Bergstraat 16 te 9820 Merelbeke). Je kan ook mailen (ondersteuning@cjt.be) of faxen (09/210.57.80).

Hieronder in willekeurige volgorde de shortlist:

● BUREN
Hoe vredig samenleven met de buurt? Welke initiatieven kan je nemen om mogelijke overlast te voorkomen? Hoe kunnen buren en uitbater elkaar beter leren kennen? Hoe treed je op als er toch problemen zijn (geweest)?
● DUURZAAM BOUWEN
Zorgen voor een duurzaam gebouw is op middellange termijn een verstandige investering, maar hoe pak je dit best aan? Welke technieken renderen het meest voor het specifieke karakter van een jeugdverblijfcentrum, zeker als je dit soms met beperkte middelen moet uitvoeren?
● FISCALITEIT
Fiscaliteit is in ons land sowieso al ingewikkeld en voor jeugdverblijven en kampeerterrinen is er vaak nog eens ruimte voor interpretatie. Een poging tot rondleiding in de wereld van onroerende voorheffing, (rechts)personenbelasting, btw e.d.
● PROMOTIE
Hoe kan je je jeugdverblijfcentrum of kampeerterrin het best promoten bij de juiste doelgroep? Welke kanalen staan hiervoor tot je beschikking?
● ZONEVREEMDE JEUGDVERBLIJFCENTRA
Wat zijn de rechten en plichten van zonevreemde jeugdverblijfcentra en kampeerterrinen? Welke mogelijkheden bestaan vandaag om te herbestemmen en bij welke instanties kan je terecht?
● VOEDSELVEILIGHEID
Welke hygiëneregels gelden voor keukens van jeugdverblijfcentra? Hoe verloopt de autocontrole? Wat bij zelfkook door jeugdgroepen?
● VRIJWILLIGERS
Wat houdt werken met vrijwilligers in? Hoe motiveer je hen? Welke wettelijke verplichtingen zijn van toepassing?

VERGUNNINGSPLICHT VOOR REISBUREAUS WORDT AFGESCHAFT

Op 18 oktober 2012 werd in het Vlaams parlement een studiedag georganiseerd rond reizen en sociaal-cultureel werk. Directe aanleiding was het afschaffen van het reisbureaudecreet door Vlaams minister van toerisme Bourgeois.

Tijdens de studiedag bleek echter dat niet alle onduidelijkheden zijn weggewerkt door het wegvallen van het decreet (dat pas volledig verdwijnt vanaf 1 januari 2014 trouwens). Er is immers ook federale wetgeving die van toepassing kan zijn: de reiscontractenwetgeving en de wet op de marktpraktijken. Helaas is ook hier het toepassingsgebied niet altijd duidelijk. Ten eerste moet uitgemaakt worden of je als een onderneming kan beschouwd worden. Een jeugdverblijfcentrum met personeel zal hier normaal gezien wel onder vallen, voor een eenvoudiger jeugdverblijfcentrum of kampeerterrin zal dit niet altijd het geval zijn. Duidelijke definities van wat een onderneming is, zijn helaas niet voorhanden.

Een reisorganisator biedt minstens twee van de volgende diensten aan in een combinatie: vervoer, logies of andere toeristische diensten. Wie bijv. een verblijf aan scholen aanbiedt met gratis gidsbeurten, zou aan deze definitie kunnen voldoen. "Zou", want ook hier is de wetgeving niet volledig sluitend en tijdens de studiedag konden de ambtenaren van FOD Economie evenmin volledige duidelijkheid scheppen. De reiscontractenwetgeving eist een aantal logische en haalbare zaken, zoals duidelijke informatie verschaffen, maar spreekt daarnaast ook van een (dure) verzekering tegen financiële insolventie. Samen met enkele andere organisaties (FOV, De Ambrassade, Pasar) gaan we in de nabije toekomst nog meer duidelijkheid vragen. De wet op de marktpraktijken en de consumentenbescherming roept eveneens heel wat vragen op. Het departement onderwijs heeft hier onderzoek rond verricht en we zullen eerst de resultaten opvragen, alvorens verdere acties te ondernemen.

We beseffen dat we momenteel nog niet veel vragen kunnen beantwoorden, maar we zoeken één en ander verder uit, in de hoop dat de zaken uiteindelijk wel uitgeklaard kunnen worden.

OP ZOEK NAAR FOTO'S VOOR HUISWERK

We fleuren HuisWerk graag op met mooie foto's, maar de zoektocht hiernaar is niet altijd gemakkelijk. Daarom durven we ook een beroep doen op jouw medewerking. Beschik je over geslaagde digitale foto's van jouw jeugdverblijf of kampeerterrin, dan kan je ze doorsturen naar ondersteuning@cjt.be. Zorg wel voor een degelijke resolutie. De ervaring leert dat foto's van minder dan 500 kb meestal niet bruikbaar zijn om te publiceren. Alvast bedankt!

HUIS WERK

30

OVERNACHTINGCIJFERS DOORSTUREN VIA WWW.JEUGDVERBLIJVEN.BE

Jaar na jaar blijft het aantal gebruikers van onze statistiekenmodule stijgen. We hebben net de kaap bereikt van 68 %, m.a.w. meer dan twee op drie erkende uitbaters stuurt de overnachtingcijfers maandelijks door via onze website. Een maandelijks tijds winst, want de cijfers worden automatisch verstuurd naar Toerisme Vlaanderen, FOD Economie en provinciale toeristische diensten. Wie gesubsidieerd wordt door de Afdeling Jeugd, kan in januari de cijfers downloaden die nodig zijn voor het werkingsverslag van het voorbije jaar. De statistiekenmodule zorgt zelf voor de correcte berekening voor elk van deze instanties.

Sinds dit jaar hebben we twee kleine aanpassingen aangebracht. De leeftijdsgrens voor jeugd is voor overnachtingen vanaf 2013 verhoogd naar 30 jaar. Voor het invullen verandert dit niets, behalve het feit dat de verblijvende groep een andere leeftijdsgrens moeten hanteren bij het opgeven van hun aantallen. Daarnaast heeft FOD Economie zijn invulformulier licht gewijzigd, maar deze aanpassing heeft geen gevolgen voor het invullen van de statistiekenmodule door de uitbater.

Op die manier kunnen we ook dit jaar snel en foutloos de overnachtingcijfers aanleveren aan de verschillende diensten, tot ieders tevredenheid.

Voor de uitbaters bevat de statistiekenmodule ook een leuk extraatje, nl. een rapport dat de overnachtingcijfers van de laatste jaren met elkaar vergelijkt. Dit kan je zelf downloaden op je beheerspagina op www.jeugdverblijven.be, meer bepaald op de pagina van de statistiekenmodule.

In april verschijnt HuisWerk 30. In het dossier staat gezondheid centraal.

Bij de start van een nieuw jaar wensen we iedereen een goede gezondheid. Logisch, want een goede gezondheid is voor iedereen het hoogste goed. Maar blijft het bij wensen? Of kunnen we zelf bijdragen aan de gezondheid van medewerkers en verblijvende groepen? Het antwoord is positief. Mits wat goede wil creëer je gemakkelijk een gezonde(re) leefomgeving.

In het dossier gezondheid lees je welke concrete maatregelen je hiervoor kan nemen. We belichten enkele aandachtspunten bij de keuze van bijv. bouwmaterialen, meubilair, verven en lijmen. Verder staan we stil rond belangrijke handelingen zoals ventileren, verwarmen en schoonmaken en vermelden we wat de wetgever van ons verlangt.

Heb je zelf nog ideeën of heb je initiatieven genomen die een positieve invloed hebben op de gezondheid van jeugdgroepen, dan horen we dit graag. Reageren kan via het forum van www.cjt.be/ondersteuning of door te mailen naar ondersteuning@cjt.be. Zo wordt HuisWerk niet alleen een magazine voor uitbaters, maar ook door uitbaters.

Wie trouwens iets extra wil doen, is steeds welkom op de redactievergadering van HuisWerk. We komen ongeveer tweemaandelijks samen. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen via ondersteuning@cjt.be of tel. 09/210.57.75.

Adreswijziging

HuisWerk is een gratis magazine en dat willen we graag zo houden. Je kan daar bij helpen door ons adressenbestand up-to-date te houden. Zo zijn wij er zeker van dat ons nummer bij de juiste persoon terecht komt.

Voor jeugdverblijfcentra is het adressenbestand rechtstreeks gelinkt aan de databank van www.jeugdverblijven.be. HuisWerk wordt opgestuurd naar de verantwoordelijke algemene communicatie. Via je persoonlijke login en wachtwoord kan je de contactgegevens van je jeugdverblijf rechtstreeks aanpassen. Als dit niet lukt, kan je ons ook bereiken via ondersteuning@cjt.be of tel. 09/210.57.75.

Voor kampeerterreinen kan je de gegevens wijzigen via de databank van www.opkamp.be. Mocht je hierrond problemen ondervinden, dan neemt je contact op met Steunpunt Jeugd (toon.luypaert@steunpuntjeugd.be) of tel. 02/551.13.79.

AGENDA

In deze agenda willen we alle data van vormingsmomenten, ontmoetingen, indiendata voor erkenning en subsidiëring enz. opnemen die interessant kunnen zijn voor uitbaters van jeugdverblijfcentra. Ook hiervoor staat onze redactie open voor suggesties. Mail die gerust door naar huiswerk@cjt.be!

22 JANUARI 2013

Forum vakantieparticipatie in Kortrijk

Jeugdverblijfcentra type B en C sluiten een samenwerkingsovereenkomst af met het Steunpunt Vakantieparticipatie. Elk jaar worden zij uitgenodigd op het Forum Vakantieparticipatie, samen met vakantiegeangers, sociale lidorganisaties en andere toeristische partners. In 2013 trekt het Forum naar Kortrijk op dinsdag 22 januari. Meer informatie op www.forumvakantieparticipatie.be.

1 FEBRUARI 2013

Indiendatum voor werkingsverslagen basis- en werkingssubsidies 2012 (binnen het decreet 'jeugdverblijfcentra')

Alle centra die eind 2011 een aanvraag indienden voor het werkjaar 2012 en die na een eerste controle weerhouden werden, kregen eind december een formulier tot werkingsverslag van de Afdeling Jeugd. Gebruikers van de statistiekenmodule op www.jeugdverblijven.be kunnen de cijfers downloaden op hun beheerspagina.

1 MAART 2013

Indiendatum voor aanvragen infrastructuur- en animatiesubsidies (binnen het decreet 'toerisme voor allen')

Jeugdverblijfcentra kunnen infrastructuursubsidies en/of animatiesubsidies ontvangen. Tot 1 maart 2013 worden alle subsidieaanvragen verzameld door Toerisme Vlaanderen. Erkende jeugdverblijfcentra kregen hiervoor in november een oproepingsbrief.

1 MAART 2013

Indiendatum voor financiële verslagen personeelssubsidies (binnen het decreet 'jeugdverblijfcentra')

Alle C-huizen die personeelssubsidies ontvingen in 2012, kregen in januari een formulier voor financieel verslag en overzicht loonkosten van de Afdeling Jeugd.

1 APRIL OF 1 MEI 2013

Indiendatum voor aanvragen personeelssubsidies 2014-2017 (binnen het decreet 'jeugdverblijfcentra')

Jeugdverblijfcentra type C kunnen voortaan een personeelssubsidie aanvragen voor een periode van vier jaren. De aanvraag gebeurt via een verantwoordingsnota. Alle C-huizen ontvangen hiervoor nog een leidraad.

Opgelet! De precieze indiendatum is momenteel nog onduidelijk (zie ook pagina 16). Hou de kalender op www.cjt.be/ondersteuning in de gaten.

4 MEI 2013

50-jarig bestaan CJT

Centrum voor Jeugdtoerisme vzw bestaat 50 jaar en viert dat op de thuisbasis Ten Berg in Merelbeke. Een uitnodiging volgt nog.

Centrum voor Jeugdtoerisme^{vzw}

Bergstraat 16
9820 Merelbeke

www.cjt.be

Heel wat extra gegevens (voorwaarden, formulieren e.d.) vind je terug op onze website www.cjt.be.
